

M E I C - A E G

Miselle rajaneb minu ilmatuade?

Kristlik usk ei ole mitte ettekujutus ega arvamine. Ta arvestab tõelikkusega, ta on tõde, vägi ja veendumus. „Ma tean, keda ma olen uskunud“ hüüab Paulus. Ükski võim maailmas ei suutnud kõigutada tema usku Jumalasse. Ükski kannatus ei mõjutanud teda kahtlemisele Jumala armastuse ja eelhoolitsuse üle. „Sest mina olen seepeale julge, et ei surm ega elu, ei inglid, ei võirsid ega vägewad ei see mis praegu, ega mis tulev on, ei kõrgus ega sügavus, ega ükski nuni loom ei või meid lahutada Jumala armastusest, mis on Jeesuse Kristuse, meie Issanda sees.“ Rom. 8, 38. 39.

Siit leiame jumalamehe võiduhõiske, kes oli veendumus jumaliku jaatuse kohta. Sellepärast võis ta ka Rooma usklikkudele kirjutada: „Aga meie teame, et kõik heaks tuleb neile, kes Jumalal armastavad.“

Meie päevil leuab valguse ja tõe poole püüdnisega käsikäes ka Jumalast võõrdumise hoog üle maailma. Ehk küll miljonid inimesed end kristliku usu pooldajateks tunnustavad, ei ole nad ometi Jumala sõna põhimõttele usklikud. Paljud ei tea mitte, kelle sisse nad usuvad. Neil puudub häda ja raskuste tunnil kindel usu alus. Paljud ehitavad oma usukoone inimliku usufõnaõpetuse liivale, kus varem või hiljem hukkumine tabab.

Jumala sõna on aga elava Jumala ilmutamise allikas, iseäranis aga veel

Kindlam prohvetlik sõna.

Piibli prohvetikuulutused on etteöeldud ajalugu. See on piibli südametso. Nagu süda on organ, mille mõjul eluwoolu läbi teha liikuma panna, nõnda on ka prohvetlik sõna piiblile Jumalast päritolu tunnuseks. Teised usuõpetuslikud raamatud võivad sisaldada häid kõlbluseõpetuse põhimõtteid, kuid neil puudub prohvetlik oja jumaliku pitserina.

Ükski inimene ei või tulevaid asju täpselt ette kuulutada. Meie ei tea isegi, mis järgmine päev toob. Minult kõigeadja Jumal võis oma prohvetlikus sõnas maailmariikide, linnade ja inimes-

te elusaatuse ette kuulutada. Jumal ise tähendab prohvetikuulutust tema olemasolemise, kõigivõimu ja kõigtheadmise katsetamiseks. Ta ütleb prohvet Jeesaja läbi: „Mina olen esimene ja mina olen viimane ja pole muud Jumalat, kui mina. Kes on minu sarnane? Ta astugu ette ja hüüdku, andku seda teada ja esitagu seda mulle! Kes on algusest tulevikku ette kuulutanud ja seda, mis veel peab sündima! Ärge ehmatage ja ärge olge arad! Eks ma ole seda juba ammu kuulda lastnud ja ette ütelnud, nii et teie olete minu tunnustajad.“ Jes. 44, 6—8.

Kristuse seisukoht prohvetikuulutuse kohta avaldub tema mitmesugustest tähelepanu juhtimisest prohvetite väljendustele. Meile kõigile on tuntud Kristuse kõnelus oma kase jüngriga Emmause teel. Kui need oma petetud lootustes kurvameelsed olid, trööstis Jeesus neid ja seletas neile asjade käiku, juhtides nende tähelepanu prohvetikuulutustele, öeldes: „Oh teie rumalad ja südamest pikaldased jeda kõik uskuma, mis prohvetid on rääkinud. Eks Kristus seda pidanud kannatama, ja oma au sisse minema? Ja tema hakkas Moosese peale ja kõigist prohvetitest ja seletas neile ära kõige kirjade seejt jeda, mis temast oli kirjutatud.“ Luf. 24, 25—27.

Kui Kristus ühel teisel juhul oma jüngrite seltsis wiibis, tundis ta end sunnitud olevat nende usku prohvetliku sõna kohta kindlaks teha, öeldes: „Need on need kõned, mis ma teile rääkisin, kui ma alles teie juures olin; sest kõik peab tõeks saama, mis Moosese käsuõpetuse ja prohvetite ja lauluraamatusest minust on kirjutatud. Siis tegi tema nende mõistuse lahti, et nemad kirju mõistid.“ Luf. 24, 44—45.

„Kõik peab tõeks saama,“ rõhutas Jeesus jüngritele. Jumaliku ettekulutuste täitumine ei pea, ei tohi täideminemata jääda, sest just see peab meie usku kindlaks elavasse, tõelikusse Jumalasse. Seepärast peame uurima huwiga prohvetikuulutusi uurima ja nende näpunäiteid hindama. Minult sel teel võime keht praegust elumõllu õiget teed leida ja sellele jääda.

Meie Aeg

4. aastatäit.

Pidage aega kalliks!

Nr. 6.

Leiduste ajajärf.

Mjaloolisi andmeid ja wanu dokumente hinna-
takse wäga, sest nende abil wõime saada ülevaate
minevikust. Sarnaste esemete wanuse järele tui-
seb ka nende wäärtus. Üks tähtsamaid neist on
findlasti piibel. Temas leiduwate andmete waral
saame kõigekülgsema ülevaate igalt alalt kauges

tusje, aga nende nägemuste tähenduse mõistmine
jää tulewaste rahwapõlwe eesõiguseks. Mii näi-
teks loeme prohwet Taanieli raamatust tema mit-
mesuguseid nägemusi, milliste kohta nende mõnin-
gate seast öeldi: „Aga sina Taaniel, pane sõnad
warjule ja pane raamat pitseriga kinni, kunni aeg

Üks wiimaseid imesid — kaugenägemine. Raafed Euroopa ja Ameerika
wahel on annud häid tulemusi.

minevikus. Et piiblis jutustatud sündmused ja
oluforrad täpse tõe põhjal asuwad, seda tõendawad
wanad kiwidesse raiutud ja sawitahwliksesse pressi-
tud kirjeldused kaljukindlalt. Sarnaseid esemeid
on wälja kaewatud sajad-tuhanded ja igaiüks wõib
nendel leiduwate kirjelduste tõelisuses weenduda.

Kuid piibel ei piirdu mitte üksi minewiku sünd-
muste kirjeldamisega, waid temas leidub andmeid
ka tulewiku kohta, kuni aegade lõpuni. Prohwe-
tid nägid nägemusi ja nad kirjutasid need raama-

otja saab; siis wõtawad palju neid läbi ajada ja
tundmine läheb suureks.“ S. 4.

Mispärast pidi Taaniel panema kinni pitseriga
prohwetikuulutamise raamatu? Seepärast, et pidi
mööduma palju aastaid enne kui keegi wõis näha
nende prohwetikuulutamiste tõdenemist ja neid
mõista. „Mine, Taaniel, sest sõnad on warjul ja
aeg pitseriga kinni pandud, kunni aeg otja saab.“
S. 9. Sajandid pidid mööduma aeglaselt, rah-
wapõlweid sündima, kaswama ja hauda warisema,

riigid tõusma oma suurusele ja jälle langema enne, kui võis näha selgelt ette öeldud sündmusi. Varasemate aegade katsed seletada ära neid prohvetikuulutusi, on viinud ainult pettumusele ja uskmatuseni. Kuid lõpu ajal, „siis võtavad paljud neid läbi ajada ja tundmine läheb suureks.“ Lause: „siis võtavad paljud neid läbi ajada“ juhib tähelepanu inimeste aktiivsuse suurenemisele ja otsimise ihale. „Tundmine läheb suureks“ näitab selgesti inimeste arusaamise laienemist, teaduse ja tarkuse kasvamist.

Kas see ettekuulutus, antud 2500 aastat enne, kui mina ja sina sündisime, on nüüd tõdenenud? Kas võtavad inimesed tänapäev palju läbi ajada? Kas on inimlik tundmine end laotanud üle kõige piiride, mida oleks võidud oodata tema edust mitmete möödunud sajandite jooksul?

Kangesuse aeg.

Meie maailma ajaloo esimese viie aastatuhande jooksul paistis lasuvat inimese mõistusel kangesus. Oli tegewusi ilma eduta. Põlvest põlve oli vähe kasvamisest teaduses ja praktilises kunstis. Pariisi ja Londoni õpetlased 13. ja 14. sajandil p. Kr. tegelesid samade kasutute ja veel enam kasutute küsimustega, mille üle waidlesid Plato ja Sokrates omal ajal Ateena turuplatzil. See ei olnud mitte seepärast, et inimesed ei oleks mõelnud. Paljud nendest mõtlesid julgalt ja kehtwalt, kuid nende mõtlemine ei juhtunud neid edusammudele teaduses ja ülesleidusteni. Nii ei võinud Washington ja Napoleon 18. ja 19. sajandil p. Kr. käsitleda paremate transportvahendite üle, kui seda tegid Abraham ja Jakob 18. ja 19. sajandil e. Kr.

Kui Galileo leiutas teleskoobi ja tema abil üles leidis Jupiteri kuud, tema kutsus esile seega tugewaid vastuwäiteid Francesco Sizzi poolt, kes oli astronoom Florentsis ja kes wäitis, et ei ole mitte enam kui seitse planeeti (seitse on üks täis arv), seepärast, et „peal on seitse akent: kaks ninasõõret, kaks silma, kaks kõrwa ja suu; nii ka taewas on kaks foodsat tähte, kaks ebafoodsat, kaks sätendamata koha ja Merkuur ükfinda otsustamata ja liigitamata, nii et planeetide arv on tingimata seitse. Edasi, kõrwalplaneedid on nägematud paljale filmale, neil seepärast ei ole ka mingisugust mõju maa peale, nad on seega kasutud ja neid pole seepärast üldse olemas. Veel enam, kõik wanad rahwad, samuti ka moodjad eurooplased, on wõtnud vastu nädala jagamise seitsmesse päewa ja on neid nimetanud seitsme planeedi järele; nüüd, kui meie suurendame planeetide arvu, siis kõik see jüstseem langeb kokku.“

Kui teadus kasvab.

Roostõlas Taanieli prohvetikuulutuslega pidi lõpu eel tundmine suureks minema ja — tundmine on ka tõesti suureks läinud. Prohvetikuulutuse

uurijad nimetavad harilikult „lõpu ajaks“ aega 1798. aastast edasi, kus üks tähtis prohvetikuulutuse seeria jõudis oma tõdenemiseni. Just pärast seda Stephenson leiutas aurulokomotiivi ja sellest edasi ehk ühenduses sellega mõeldi wälja hulk teaduslikke leiutisi. Rõrgejurweline aurumasin konstrueeriti ameeriklase Ewansi poolt aastal 1799, hilem, aastal 1851 leiutati Wail'i elektrilokomotiiv, 1868 külmetuswaqum, 1869 elektritramm ja a. 1892 automobiil. Esimene aurulaew sõitis läbi woogude a. 1793. Temale järgnes teine a. 1804, mis oli warustatud juba krumi-propelleriga; 1902 võis wiimane kasutada sõdetelegraafi ja 1911. ta võis wõtta vastu Sperry ghoroskoobi, et end stabiliseerida lainetes.

Eiisli oli veel harilik kodu puutumata leiutiste mõnusest. Emblusmasin ilmus 1846. a., tema eel käis woowori tuletikk 1831. ja tema järele a. 1876 telefon, mis kõigiti kasulik kodus ja ärielus. Eiis tuli Edisoni kõnelemise masin a. 1877 ja 1878 hõõglamp. Sama leidur pani aluse liikuwa piltide aparaadile 1893. a. Eiis ei wõi ka unustada raadiot, mis sündis 1902, kuid muutus üldjusele kasulikuks alles wiimastel aastatel.

On olnud palju leiutisi ka möödunud wiimase kahe wõi kolme rahwapäälve jooksul, mis aitavad waigistada kannatajate valu ja pikendada elu. Mõtleme leiutistele rohuteaduses, mis on nii arwulised, et neid ei ole võimalik nimetada selle artikli piirides. Wõime leppida, kui tuletame meele Pasteuri, kes tegi võimalikuks haiguse nakkusteooria, siis Lister, kes leiutas antiseptilise wahendi haawade arstimiseks; Marton, Simpson, esimene Bostonist, teine Edinburghist, kes eetri ja flo-roformi suigutawate omaduste leiutamiseega tegid enam inimeste valu waigistamiseks, kui keegi, kes enne neid elas.

Wäiksem maailm.

Rahjuks ei ole küll kõik leiutamise talent juhitud inimsoo õnnistuseks. Rewolwer leiutati 1835. a., sõjalaewad a. 1861, aeroplaan 1903. a. Dünamit on 1867. a., suitjuta püssirohi 1886. ja lõhkewad mürsjud on 1903. a. produkt. Paljud neist wõiwad kasulikud olla rahu ajal, kuid nende tegewus on siiski täieliselt juhitud sõja teenistusse.

Selle moodsa maailma leiutawa aktiivsuse tagajärg on see, et meie tsivilisatsioon on teistlugune igast teisest, mis tema eel käinud. Meie planeet on end koomale tõmmanud, ta on jäänud wäiksemaks. Eluviisid on muutunud kiiremaks, me kogume enam läbielusi lühikese ajaga. Viikimine tänapäew on palju suurem kui warematel aegadel. Hiina, India ja Waike ookeani saared ei ole enam kaugel, aurulaewad, kiirrongid ja lennukid on toonud nad ligidale. Mitte üksnes ei saa me rännata maatera kaugemaisse kohtadesse lühikese ajaga, waid meie wõime telefoni ja telegraafi

abil anda edasi oma mõtteid filmpiltelt ja raadio abil on võimalik kanda kiirelt teateid mitte ainult ühele isikule, vaid tervele tsiviliseeritud maailmale.

Kuid mispärast on see inimkonna mõnuste arenemine, nii tähtis ja kasulik kui ta ka on, eriliselt nimetatud pühakirja prohvitikuulutustes?

On üks põhjus ja me usume, et see põhjus on tähendatud Kristuse oma sõnades kui Ta ütles: „Ja sedasama kuningriigi armuõpetust peab kuulutatama kõiges maailmas tunnistuseks kõigile rahvastele ja siis tuleb ots.“ Kui lõpu aeg ligineb, näitab Ennistegija siin, et „kuningriigi armuõpetust peab kuulutatama kõiges maailmas tunnistuseks kõigile rahvastele.“ Ei ole mitte, et kõik rahvad võtaksid vastu armuõpetuse, vaid lihtsalt teda peab neile kõigile kuulutatama; ja kahtlemata isikud kõigist rahvastest haaravad sinu temast kui vahendist ärapäafemiseks.

Maailm on suur. Välja jättes ookeane, mereid ja järvi, ulatab ta pindala 57.510.000 kvadraat miilini ning temal elavad ümmarguselt 2.000.000.000 elanikku, kes jagunevad armututesse rahvustesse, suguharudesse, rääkides palju keeli ja keelemurdeid. On peaaegu võimata aru saada, kuidas kuningriigi ewangeelium oleks võinud ulatada kõigi rahvasteni ja isikuteni kõigis rahvastes ilma nende suurte leiduste tarvidusele tulemiseta, mida oleme nimetanud eelpool; — ja just need ülesleidused, olles tundmise suurenemise tagajärg, võimaldavad inimestel läbikäimist maailma osade vahel, mida varemadel sajanditel kunti ainult müütides või ei tuntud üldse.

Kuulutus leiub.

Ja Kristuse kogudus kasutab ohtralt neid liiklemissuhteid ja kõnelemise vahendeid ja saab kätte paremini, kui kunagi enne, mõlemaid, s. o. paganlikku ja nii nimetatud kristlikku maailma. Mure laevad, läbistades ookeane, kannavad misjonäre, kes viivad kuulutust neile, kes seda mitte ei tunne. Lõuna-Ameerika ja Hiina misjonärid sõidavad isegi lennukitel kõigelaugemaisse jaamadesse, kuhu minek vähem moodsate liiklemissuhtedega nõuaks muidu nädalaid ja kuusid. Ewangeelium tungib tõesti kõike maailma. Need, kes teda kuulavad, peavad jõudma otsustamisele. Mehed, naised ja lapsed võtavad vastu ärapäafimist, mis pakutakse neile Kristuses. Paganad muutuvad. Zulu lahkeb oma õlle-tantsust ja navato oma nõiaist. Rõrgema kasti hindud õpivad tundma Jumalat, kes on loonud kõik inimesed ühest werest, kurja waimude kumardajad Uue-Guineal põletavad oma ebajumalad, et kumardada nüüd seda, kes, kui Ta maa pääl wiibis, ajas välja kurjad waimud ja wabastas nendest waenatuid.

Dr. A. Shefing (vasemal) oma laugenägemise aparaadiga, millega esimesed katsed õnnestusid.

„Ja siis tuleb ots“. Mitte ainult selle maailma ots, vaid ka haiguse, mure ja surma ots. Kui ligidal oleme ajale, kus Jeesus ilmub ehitama üles oma Isa kuningriiki, selleks meie ei tea määrata aega aastates ja kuudes. Me ainult teame, et elame tõesti lõpu ajal, kus tundmine lähneb suureks, nii et „paljud võtavad seda läbi ajada“ ja kus armuõpetust kuulutatakse kõigile rahvastele, et valmistada ette hulkasid Jumala kohtamiseks. Mõtleme ühtlasi ka nendele Ennistegija sõnadele: „Tõesti mina ütlen teile: See sinatse põlve rahvas ei lõpe mitte ära, kuni see kõik saab sündima.“ Meie oleme tundmise suurenemise tunnistajad. Oleme tunnistajad, et paljud seda läbi ajavad ja et ewangeeliumi kuulutatakse kuni maa lõpuni.

Kas oleme ka valmis kui Tema tuleb? Kas oleme tõesti need, kes on Tema kuningriigi alamad? Võiks Jumala Waim nii töötada meie südameis ja võikime iseendid nii pühendada Tema tööle, et tohikime kord minna õnne ja rahu kuningriiki.

G. Dalrymple.

ma juure draama lõpuksreenide ja tegurite hulgas. Nende seast nimetame üheksa, mis on juba meie ajal teostatud:

1. Suur maailmarahu liikumine Rahwaste-liiduga ja desarmeerimiskonverentsidega jne.
2. Sõja ettevalmistuste üliareng, suur sõja ettevalmistusliikumine.
3. Rauge-Ida rahwaste ülestiitind, Aasia ühinemine Jaapani juhatuse all.
4. Sionism, kawa ülesehitada juutide rahwuslikku elu Palestiinas.
5. Spiritualismi kiire kasvamine.
6. Paavsti võimu üleseal, katoliku hierarhia kasvav mõju rahwaste ilmalikkude asjade üle.
7. Türgimaa langes möödunud 150 aasta kestel, Islami poliitilise võimu kahanemine.
8. Kirikute föderatsioon, meelsuse tõus kirikute liidu kasuks.
9. Usulis-poliitiline liikumine, kasvav nõue usulise seadusandluse järele ja kiriku mõju kodanlike võimu üle.

Need liikumised või arenemised on tulnud esile viimaste aastakümnete kestel ja pole arvestatud selle päewa domineerivate tunnuste seas. Jumalafõnas leiame ettekuulutusi, mis lihtsalt ja selgelt kõnelevad igast ühest neist üheksast liikumisest.

Mõistatuse wõti.

Kui meie Jumala prohwetliku sõna walguses mõistame neid ülaltähendatud liikumisi, siis leiame, et need kõik suunduvad selle lõpu poole. Oma loomuse ja tundemärgi poolest mõivad nad ilmselt näida nii lahkumisevad ja erinevad, et enamjagu inimesi ei tunne, et neil on üksteisega midagi ühist. Need näivad nagu wäljalõigatud puuosakeste kottuseadmise mõistatus, mida laps waatab esineft korda. Kuid wähese uurimise järele leiab laps õige alguspunkti ja lisab nii iga kiikise oma õigele kohale teiste kõrwale nii, et lõpuks iga kiikise ünnib kottu üheks terwikuks, moodustades täieliku kujundi.

See on waid illustratsiooniks, mida piibli ettekuulutuste õige mõistmine võib teha ühenduses nende üheksa liikumisega. Leitakse, et igaliiks neist ünnib oma õigele kohale Jumala lõpupöörde kawas.

Piibli ettekuulutused sisaldawad walgust meie aja jaoks. Kindel prohwetifõna soetab wõtme nende aegade, milles meie elame, õigeks mõistmiseks. Nii mäletagu kõik tähelepanelikud inimesed seda: Meie aja kohta käiwate piibli ettekuulutuste teadmiseta ei wõi ükski tõeliselt mõista aegade ennenägemata olufordi, leida õiget wäljapääsuteed ega teada kuidas asetada end praeguse oluforra juurde õieti.

Pole jäetud pimedas kabama.

Kui tänuks peakime olema Jumalale, et ta pole jätnud oma lapsi kabama pimedale teele tead-

mato, mis tuleb weel! Prohwetifõna teadmise läbi wõime olla teadlikud tulewatest muudatustest ja näha praeguse oluforra kujunemist. Nende tulewaste ilmutuste imeliste ettekuulutuste järgimine on huwiks meie uurimises.

Kui Mooses nägi kõrbes põlewat pöõsast, ütles tema: „Ma pean dieti sinna minema ja waatama seda suurt imenägu, mis pärast kibuwitja pöõsas ära ei põle. Ja Jehooma nägi, et ta jenna tuli waatama, siis Jumal ilmutas end Moosejele selle tunni kindlas eeskawas oma rõhitud rahwa fergendamiseks. (2. Mooseje 3). Kui meie tahame waadata, mis tema sõna ütles meile täna, tuleb õppida tundma Jumala eeskawa selle aja kohta.

Gandhi wõi Kristus.

India oma paljude miljonite paganatega wajakristust, Lunastajat, aga mitte Gandhit. Indulased nimetawad teda küll „Mahatma“ s. t. „suur hing“ ja waatawad temale kui uuele õnnistegijale, kes inimsoo igatsust lunastuse järele rahuldab; kes aga Gandhit lähemalt tundma õpib, on wäga pettunud.

Siiski gandhi-kultus teeb edusamme ka Ameerikas. „The Hindustan Times“ 17. sept. 1931 kirjutas:

„Kui see teguwis, millega ta lääne rahwaste siidamed wangistanud, on etteahendus tulewikuks, siis on wõimalik, et tema praegune külastamine (Londonis) on wõib-olla poliitilise käigu haritipp, ta on ühtlasi suurema ja õilsama liikumise algus, nimelt lunastaja ja mitte üffi hulga miljonitele Indias, waid ka hulga miljonitele kogu maailmas. Kas ei ole pühäl Sabarmatist palju ühist pühaga Kalileast.“

See on nii siis aste, milleni Gandhi on nüüd tõusnud. Paganlus ja langenud ristiusk on alati olnud walmis inimest jumaldama ja temalt abi ootama, ja nii wõikime oletada, et Gandhi leiab ka weel Euroopas ja Ameerikas palju imestajaid ja poolehoidjaid. Kuid mees, kes nüsta Gange wett endaga kaasas kannab ja joob ja lehma pühaks tunnistab, leiab tõeliste kristlaste juures ainult kaasundlikku naeratust. Nendele on Jeesus Kristus Matfareitist ideaaliks, kellele nad oma siidame andnud, kuna nad teawad, et ta on tõesti Jumala Poeg ja wiib neid ausse. Sigluse õpetused ja mäejuutluse mõtted ei olnud Jeesuse juures nagu õrn laff, waid waim ja elu. Ta õpetas täielikku asja ja elas seda ise ka läbi ja näitas üles omastele armastust, mis on täiesti erinev. „Tema sees elab kõik Jumala olemise täius ihulikult, ja teie olete täidetud tema sees“, kirjutas apostel Paulus kristlastele Kolossuses. Temas on ka meil kõigi rikkuste täius.

R. A. D.

Suurim inimfoo orjastaja.

Karl Roše.

„Mispärast maksate teie raha see eest, mis ei ole leib, ja oma verewaeva see eest, mis teid ei või täita.“ Kuulge mind dieti, ja sööge hääd, siis peab teie hing rõõmu tundma kallimast roast.“ Jes. 55, 2.

Nii imelik kui see ka kõlab, aga see on ometi tõsiasi, et inimesed niihästi muiste kui tänapäev raha ja tihti väga palju raha välja annavad millegi eest, millel nende jaoks pole üldse miskit väärtust, mis neile koguni igal juhul toob kahju ja kaotust. Tahaks aga keegi ütelda: Kes on siis nii rumal? Ja milliste väärtusteta ja kahjulike asjade eest ohverdavad inimesed oma vaevaga teenitud raha? Võiks paljugi asju loetella. Kuid tahan siinkohal ainult alkoholeid jooge nimetada. Alkoholid joogid loetakse n. n. maitseainete hulka. Aga alkohol on kallis ja kahjulik maitseaine. Ta ärritab maitsevärve ja joobumustab inimese. Nauding on ainult filmapilgu pete. Tark mees Salomon kirjeldab alkoholi nõnda: „Kellel on oi, oi! kellel woi, woi! kellel palju riidu? kel kaebdus? kel haavad ilma asjata? kel finijed filmad? Neil, kes aega wiidawad wiina juures, kes tulewad põhjani ära jooma segatud wiina. Ära waata wiina pääle, et ta nii punane on, et ta karika sees näitab oma karwa, ta läheb otsekohe sisse; wiimaks hamnuustab ta kui madu ja nõelab kui pähkiskilgi madu. Su filmad waatawad siis mõõraсте naiste järele ja ju jüda räägib pööraseid asju. Ja sina oled kui see, kes keft mere peal magab ja kes peelepui ladwas magab, ja ütled: Nemad on mind löönud, aga mul ei olnud haiget; nemad on mind peksnud, aga ma ei tunnud seda; millal ärkas ma üles, ma tahaksin seda weel enam otstida.“ Šp. j. 23, 29—35.

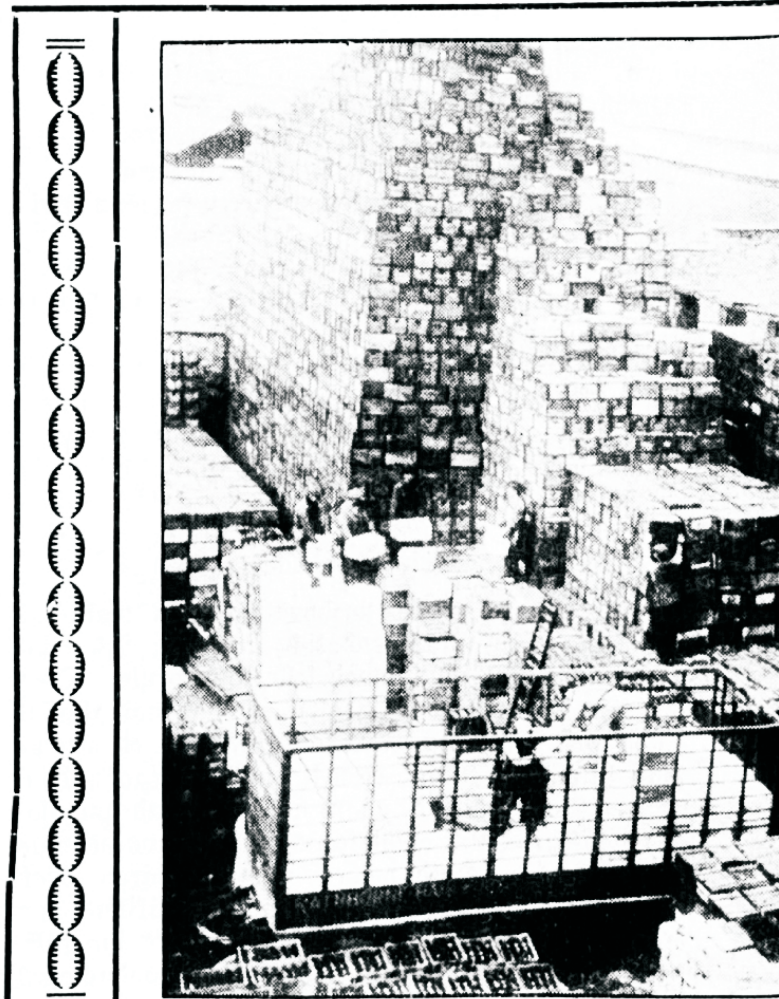
Alkoholijoomine jünnitab inimesele kahju kehast ja waimlijest.

Alkohol kui niisugune on majapidamises väga hääd ja kahjulik ja isegi aimulik. Ta on hääd konserveerimismahendina, ta on tarwilik keemia-labaratoriumis, ta on ainulik arstirohus ja operatsiooni juures. Sest alkohol on desinfektioonwahend. Ja just selle tema omaduse tõttu ei sobi ta maitseainena. Kui alkohol batjillid tapab, siis on ta ometi kahjulik ka inimese kehale.

Alkohol tekitab wesejoonte lubjastumise; ta mõjub pahasti jiidame tegewusele. Ellejoogad kannatavad jiidame raswumise ja kõhu laienemise all; kofkufistikunud neerud on alkoholitarwitamise tulemus. Ja kui neerud ei jaa normaalselt töötada, siis jääb palju mürkaineid meie kehha, iseäranis kusihape, millest siis tulewad rematism ja teised haigused. Alkohol ärritab keha ilanahka ja kutsub sel teel esile mitmekesised hädaohhtlikud põletikud.

Kuna alkohol ärritab ilanahka eriti juukoopas, siis tunneb joodik alatijelt janu. Mida enam ta joob, seda juuremaks ja piinawamaks muutub tema janu, mida ta püüab iga hinna eest waigistada.

Alkohol on narkotilijelt mõjuw wahend, ta uimastab närwid sel määral, et inimene kaotab seeläbi oma waimlise ja hingelise tajakaalu ja muutub otsekui mõistujeta loomaks. Mõistuse tegewus piiratakse, aga just alam tung ärtab ürgelise jõuga

Õiletaastid ühe õilewabritu hootwis,

ja siis on jäärane joobnud inimene juuteline iga-suguseks patuks, kõlwatuseks ja kuritööks. Alkohol on prostitutsiooni ja kuritegewuse käsiline. Alkohol rikub terwise, purustab perekonnaelu, dõnestab jeltškonda ja toob äraarmamata kahjud riigile. Niik, kes alkoholimüügis näeb jissetulekuallikat, jünnitab ainult kahju. Sest ta kaotab teiest küljest palju enam kui ta sisse wõtab. Wäljaminekud on järg-mised: Rahwa terwise rikkumine, awalikud rahu-rikkumised, juurendatud politsei, enam wangimaju, rohkem hullumaju, enam parandusmaju, enam haigemaju, enam liitlemisõnnetusi ja juurem hult inwaliide.

Kui riik oma eelarvet püüab alkoholimüügist fiskaalvõitlusega tajaalustada, siis ta talitab samuti mõistmatult, kui see inimene, kes talvel oma ahju kütab oma maja puuosadega ja rõõmustab, et pole tarvis osta puid.

Ja ometi, nii rumal ja kahjulik kui on alkoholi-joomine, siiski inimesed ei loobu oma rumalusest. Siin läheb tõeks targa mehe sõna: „Ehk sina meletuma tanguga koos mõõrsi (uhmri) sees pee-

Ameerikas, mis ootavad väljajaatmist.

neks tõukaffid nuiaga, siiski ei lahku tema meelestu viis temast ära.“ Ep. j. 27, 22.

Alkoholijoomine on kuradi trikk, millega kurjus inimesed seob.

Paljud arvavad, et alkohol kehalt jõudu tõsta ja jeeäärast joorvitatakse raske töö juures wiina võtta. Aga see on meelestus. Teadus on just wastupidise kindlaks teinud. Kui see nõnda oleks, siis oleks alkohol teretuluud wahend spordimaailmas, aga siin on ta just kõvasti keelatud. Häda sellele sportlasele, kes mõistluse puhul alkoholi järele haaraks, sest siis oleks parem olnud, kui ta juba alul oleks mõistlusest loobunud ja lahkunud.

Nurmi kojutab end weega ja jeltersiga, aga ealeski alkoholiga. Nii nagu piits finnitab hobust raske foorma wedamisel, nii finnitab inimest alkohol.

Kuigi igasugune alkoholitarmvitamine kahjustab toob, ometi inimesed annavad selle eest palju raha. Läänud aastal andis Saafamata hoolimata kriisist ja hädaft 4¼ miljardi marka alkoholi eest ja laendas jeeaga weelgi kriisi. Kas inimesed ei talita mõistmatult?

Ja kuidas on lugu Ameerikaga, kes peab end igas asjas nii wagaks ja humanseks, mõistlikuks ja praktiliseks? Uue president Roojeveldiga, kes just raskeima kriisi ajal, mis üle Ameerika tunginud, ameti wastu võttis, ajal, kimas 12 miljonit ilma tööta ja libedasse hätta jattunud, on alkoholile awatud waba tee. Ebajumal alkohol tõstetaks jälle jalule ja ta saab nõudma juba oma ohwri. Ta saab miljarde neelama rahwamajanduselt ning külmalt ja halastamatult päält waatama, kuis inimesed wiletusje jatumad.

Ameerika joob! Ameerika on jälle „marg“. Ja see on kriisiajal?! Kuidas ütleb tark Salomon: „Andke kangeet joomaaega sellele, kes on hukka minemas...“ Ep. j. 31, 6. Kas Roojeveldil oli see õpetusjõna mõttes kui ta tahtis kriisist niheldud Ameerikat alkoholiga rõõmustada? Aga ta oleks pidanud mõtlema ka Õpetusjõnale 20, 1, mis ütleb: „Wiin teeb pilkama, kangeet joomaaeg teeb mõllama; jeeäärast iiksti mees, kes jääb effib, ei saa targaks.“ Roojeveld peab ainult waatama, et poliitilistele mäsajatele, kes tööpuuduse ja hädadega ühenduses seisawad, alkoholitarvitamise läbi ei jeltaks mitte weel toorus, ja et see waim ei lööks walitusel põhja alt.

Mis meile praegu tarwis, on nõu, mis apostel Paulus meile annab Ew. 5, 18: „Singe jooge end täis wiina, kust üks õnnetu elu tuleb, waid jaage täis Waimu.“

Maailmawaade ja teadus.

(Õõpp.)

Jumal tahab meid aidata, ta tahab meile juhataada õiget teed ja meid oma sõna läbi õpetada, hoiatada ja manitseda. Ta näeb, kuis inimesed ise oma tegudega endid õnnetusje wiinwad; ta manitseb ja hoiatab.

Jumalast lahkuda ja oma teed minna toob õnnetuse, armetuse ja jüdamewalu. Ei astroloogia oma ennustustega, ei okultjed teadmised ega rahwaste nõupidamised mõi aidata, kui nende teguwis tingib seda, et kõigewägewam peab neist lahkuma! „Sää niid oma lausumiste ja oma mitme nõidusega seisma, millega ja ennast ära wäsitunud omaist noorest põlwest; ehk ja wahest mõid kasu saada ehk wahest hirmu teha. Sa oled ära wäsi-

nud oma mitme nõu läbi; jäägu nüüd seisma ja päästku find taewatundjad, kes tähti waatawad ja kuulutawad iga kuu midagi, mis ju peale peab tulema. Waata, nemad on kui kõrred, tuli põletab neid ära... ei ükski päästa neid." (Jes. 47, 12—15.)

Nüüd tõuseb üles küsimus: „Kas võib tänapäewa inimene üldse veel Jumalasse uskuda?“ „Kas on Jumal end inimesele uskumismäärjelt tunda annud?“ Pauluselt saame tunnistuse, kui igakülgselt ja mitmekordiselt Jumal ennast inimestele tunda annab. „Mga siiski ei ole tema iseennast mitte tunnistamata jätanud, et ta meile on head teinud ja on taewast meile wihma ja head wiljalist aega annud ja roa ja rõõmuga meie südamed täitnud.“ (Apt. 14, 17.) Jumal annab elu, wihma ja päikesepaiste ja jagab aja imelises seadusepäratsuses aastatiks. Paljudele on see üsna „iseenejst mõistetaw“, see on ju „loodus“, mis nii toimneb, ja lõppude-lõpuks üsna juhustlikult oma õnnistusi jagab. Paulus aga täiendab meie mõtlemist ja näitab, kuidas nägematu Jumal nähtawa looduse kaudu on inimese lähedal. „Sest tema nägemata asju, niihästi tema igawest wäge kui jumaliku olekut näitse maailma loomisest, kui neid tähele panna ke tegudest, nõnda et nemad ei wõi endid wabandada.“ (Room. 1, 20.)

Kas ei ole kõik, mis näeme, nägematu meistri töö? Kes tahaks finnitada, et kõik, mis meil on, meie riided, mööblid, masinad, tööriistad on juhustlikult tekinud? Putukate-uuri ja Heer ütles kord: „See on waga ühefülgne kes finnitab, et Beethoveni sümfoonia olewat tekinud juhustlikult paberile wisatud punktidest; veel ühefülgsem on see, kes nimetab palju imelise loomise koostöla juhuseks!“

Jumal ei ole üksnes maailmkonna ja inimese olemasolu efile kutsunud, waid ta on tänini inimeskonna ajalooos tõendanud, et tema kui inim- ja rahwasatuse püha juhtija istub aja kangaspuudel. „Sa tema on teinud ühest wõrest kõik inimeste soo kõige maa peal elama ja on määranud aja, mis ta enne on seadnud, ja rajad, kus nemad peawad elama.“ (Apt. 17, 26.) Selge ja kindel on tema käitumine inimeste ja rahwastega tema oma Sõna waral. Suhtumisest Jumalale, tema Pojale, Kristusele ja tema Sõnale oleneb õnnistus wõi needmine, tõus wõi langus. Kui tihti oleme rahwaste ajalooos leidnud Jumala otsuse täide wiiduna. Seal ütles kord waarao: „Kes on Jehoowa, kelle sõna ma pean kuulma?“ Ja mitte kaua pärast seda jai ta Jumala nuhtluse läbi hukka. Seal oli Nebukadnetšar, kes hoobeldes ütles: „Eks see finane ei ole juur Baabel, mis mina olen üles ehitanud kuninglikuks hooneks oma rammu läbi ja oma auiluks.“ Ja warsti oli kiideldud au tema jaoks otšas. Belsatšari pidu on meile hästi tuntud, mis puhul seinale äkitselt ilmus kiri: „Sind on wae-

tud ja leitud kerge olewat!“ Ja seltsamal ööl tapeti Belsatšar. Aleksander Suurest loeme Laanieti ettekuulutuses: „Kui ta jai wägewaks saanud, siis murti juur jarm (wõimu märk) kätti, ja neli nügusjat sarwe tõusid tema asemele nelja taewa tuule wastu.“ Kui äkitselt ta suri oma paremais aastais! Kui palju näiteid wõiks tuua, mis kõik tõendawad, kuidas Jumal inimestele ja rahwastele sihid määrab ja neid juhib! Jumal tahab meid oma Sõna ja Waimu hääle läbi saata ja juhtida; kas me ei tahaks end lasta saata? Kas Jumal ei ole tarwitanud mõnikord raskeid hädaaegu, nuhtlust ja sõda, et meid äranägemisele ja ümberpöörmisele wiia?

Jumal jaadab meile walguse oma sõna läbi; ta annab ka sel tumedal ajal selgust ja kindlust. Seda sõna peame tähele panema, et ta meie jalgteed walgustaks ja aitaks meid kää õigel teel, et me oleksime kaitstud hukatuse eest. Walgus tuleb meie elus awalikuks, niipea kui elawa Jumala Sõna meis mõjuwaks jaab. Nii kuidas alguses sündis kord, kui Jumal ütles: „Saagu walgus,“ nii ajab Jumala Sõna ka tänapäew meie elust ära pimeduse, muudab meie elu uueks ja loob korra meie mõtte- ja tundeilmas. „Sest Jumal, kes walguse käästis pimeduse seest wälja paista, on see, kes meie südamet sisse paistnud, et me wõikime teisi Jumala au tundmisega Jeesuse Kristuse palge sees walgustada.“

Jumala Sõna annab uue waimu, uue meele, uue maailmawaate; ta aitab elu näha igawiku seisukohast. Kui me wõtame Püha Kirja kui elawa Jumala Sõna ja süweneme tema tõe sügawusse, siis paistab jumalik walgus pimedusse, siis lähed meie pimedus südamet walgets.

B.

Miks Jumal lubab kannatust?

Ätta jälle on see küsimus liigutanud inimesi. Mõned püüdisid sellega pilgata Jumalat, nagu ei oleks tema wõimas kurja peatamiseks; teised jälle mõtlesid oma enese kannatusele ja uskusid, et Jumal talitab nendega liig waljult ja õiglusetult, kolmandad aga on seadnud selle küsimuse, kuna nende süda jooksis werd kirjeldamata inimwiletsusest, mis astus nende teele wõib olla lahingwälgjal, wangikojas wõi haigemajas. Ka siin kõlas kaasa tasane Jumala wastu sihitud etteheide, et tema oleks wõinud hoida eemale kogu kannatuse algusest saadik.

Milleks on Jumal üldse jätanud patu ja selle tagajärgede wõimaluse? Kas poleks see olnud parem, kui inimene kunagi poleks õppinud tundma kurja, wõi kui kunagi poleks olnud inimkonda, kes oleks pidanud kääma seda kannatussteed? Meie, inimesed, kellede pilk on igawiku küsimuste jaoks

tumestatud patu läbi, võime waevalt leida täiesti rahuldawat wastust kõigile neile küsimustele. „Issanda nõud on imelised ja tema wiib need hästi läbi“ ja sellepärast peab tema waim juhtima meid wastamises.

Meie usume, et Sumal on kõigi olemasolu Looja ja kogu elu allikas ning ei tahtle ka tema sõna tõelikkuses, mille ta on andnud meie prohwetite ja apostlite läbi. Piibli jutustuse järele lõi Sumal inimese „oma näo järele, Sumala näo järele lõi ta teda.“ Tema pidi nii siis olema sarnane temale ja kandma tema kuju. Sumal lõi laiuseta inimese ja määras tema walitsema paradiislikus elus järelewat maad, kui Sumala poolt temale usaldatud wara. Siin pidi ta Sumala tahtmise järele arenema kõrgemale täienemisele, kes alati wabast tahtest allub oma Loojale, et olla igawesti õnnelik kõige ligemas ühenduses temaga. Inimene ei pidanud olema loom, keda walitsenud tema tungid, waid waba tahtemääramisega warustatud olend, keda sellele wastawalt mõis teha wastutawaks tema tegewuse eest ja Sumala poolt wõtta wastutusele. Tseiseiswa olewuse mõistes peitub ka tegutsemise wabadus ja võimalus määrata oma olemasolu, eluteed, sihti ja otstarwet ning sellepärast pidi ka Sumal andma inimestele võimaluse minna mööda oma Looja tahte wastu sihitud teed.

Kaua enne inimeste loomist, oli Jehooma kutsumud ellu inglite wäe, ja warustanud nad isikliku iseloomuga. Ülemast inglitewüürstist jutustab meie Sumala Sõna: „Nõnda ütles Issand Jehooma: Sina oled see, kes kes kõiksuguse wara kinni paneb pitseriga, sa oled täis tarkust ja koguni ilus. Sa olid Eedenis, Sumala aias; kõiksugused kallidkivid olid su kate. . . . Sa olid kui Kerub, kes wõitnud ja kes äralepitamise kaant kattis, ja ma olin sind pannud Sumala püha mäe peale, et sa tuliste kividest seaks kõndisid. Sa olid ilmalaitmata oma teede peal sest päewast, kui sind loodi, jenni kui kõwerust su seest leiti. Su suure kauplemisega on su seestpidine täis wäekaubade tööd saanud ja sa oled pattu teinud; seepärast tahan ma sind ära teotada, et sa ei pea Sumala mäe peal olema, ja sind ära hufata tuliste kividest seast, sind Kerub! kes katab. Su süda on ülbes saanud su ilu läbi, ja oled oma tarkuse ära rikkunud oma paistuse pärast; ma tahan sind maha wisata maa peale, ma tahan sind filmameks teha kuningate ees. Oma wäga suure ülekohtu pärast oled sa oma kauplemise kõweruse läbi oma pühad paigad ära teotanud.“ „Kuida oled sa heiklas koidutäht taewast maha langenud? Kuida oled sa maha raiutud, kes sa paganate ülemad wõimatuks tegid? Aga sina mõtlesid oma südamel: „Ma tahan üles minna taewa, üle Sumala tähtede tahan ma oma aujärje tõsta, ja istuda koguduse mäe peal põhja pool. Ma tahan üles minna kõrgema paatsu pilwe paika, ja ennast kõigekõrgema jarnatseks teha.““

Nende sõnade järele oli ülema inglitewüürsti ülbus kogu kurja põhjuseks. Kuidas see mõis tulla esile nii kõrgele ajetatud Sumala aujärjele nii lähedalseiswas olendis, jääb küll alati saladuseks meie jurelikkudele inimestele. Patt ja määs Sumala wastu haarasid kaugemale oma ümbrusesse ja nii tuli Ilm. 12. peatükis 7—9 kirjeldatud wõitlus: „Sa sõda tõusis taewas. Mikael ja tema inglid sõdisid lendawa mao wastu ja lendaw madu sõdis ja tema inglid. Sa nemad ei saanud wõimust ja nende aset ei leitud mitte enam taewast. Sa suur lendaw madu heideti wälja, wana madu, keda hiiutakse kuradiks ja saadanaks, kes kõik ilmamaad effitab, teda heideti maa peale ja tema inglid heideti maha temaga.“

Saadam oli see, kes oskas äratada meie esimesi südamel kurja himu nii, et ka tema ülbes waimus hakkas wastu Sumalale ja tema Pojale ja ka Madama, oma mehe, määsis patusesse hukatusesse. Patt on aga inimeste hukatus ja tema läbi on kogu kannatus tulnud maailma. „Ühe inimese läbi patt on maailma sisse tulnud ja patu läbi surm; nõnda on ka surm kõikide inimeste sisse läbi käinud, sest et nemad kõik on pattu teinud.“ Rooma 5, 12. „Mispärast nuriseb siis üks elus inimene? Sgamees nurisegu oma patu pärast.“ Mutulaul 3, 39.

Kõigis maailmahädaldustes pole süüdi Sumal, waid inimesed ise, kes on walinud patu tee. „Ärgu ütelnud ükski, keda kiusatakse (kurjale): Mind kiusatakse Sumalast, sest Sumal ei wõi saada kurjaga kiusatud ja tema ise ei kiusa kedagi kurjaga. Aga igati kiusatakse, kui teda tema enese himust weetakse ja ahwateletakse. Pärast kui himu ennast wastu saanud, siis toob tema patu ilmale, aga kui patt saab täiesti tehtud, siis sünnitab tema surma.“ 1. Kor. 1, 13—15. „Sa otsegu nemad (inimesed) ep ole mitte hoolinud Sumalat õieti tundmast, nõnda on Sumal neid ka üle andnud ühe kõlwatuma meele sisse seda teha, mis ei sünni, et nemad olid kõik ülekohtu täis, täis hoorust, kurjust, ahnust, tigeidust, täis kadestust, tapmist, riidu, kawalust, pahha wiisi. . . . Ehk nemad küll Sumala kohtu teadsid, (et need, kes niisugust teewad, surma wäärt on) ei tee nad sedasama ükspäinis ise, waid neil on ka hea meel neist, kes seda teewad.“ Rooma 1, 28—32. „See on kurja teo needus, et ta edasijärgitades sünnitab kurja.“

Kas Sumal poleks wõinud lüüa kurja idus, kas ta poleks kohe wõinud häwitada pattu ja hukata jaadana kogu tema poolehoidjatega? Muidugi oleks ta wõinud seda teha. Kas ei heidetaks temale siis ette toorest wägimallawalitjust? Sumal on õiguse aga ka armastuse Sumal; seepärast lajeb ta walimida ülekohtu enne, kui ta karistab ja häwitab kurjategija. Tema näitab üles halastust 1000 põlwele ja maksab isade effitused laste kätte ainult kolmandast ja neljandast põlwest jaadik. Te-

ma armastus püüab inimeste häda muuta õnnistuseks.

Milline juur õnnistus hingab küll jagedasti ainult raskest läbi viidaval inimese tööl. Kuna töötaolek on kõigi kõlvatuse algus, kaitses töö patuste tegemuste eest. Kui palju õnnistust woolab nii mõneltki haigewoodilt! Saige ise tunakse jelle läbi lähemale Jumalale ja teisi, kes on temaga ühenduses, viib ta oma tunnistuse läbi ka Kristuse juure. On olemas mitmesuguseid kannatusi: armurikkaim on ennatüüdistav karistuskannatus. Jumal jätab meid meeleldi kannatusteta, kui see oleks võimalik, kuid kannatusteta ei saa meist midagi.

Kannatused on kasvatusvahendid. Need on mitmeti kasulikud iseloomu puhastamiseks ja kindlustamiseks ja äratavad arusaamist ja halastavat kaastunnet teiste kannatuste vastu. Ebre 2, 10. 17. 18. „Kes lihas on kannatanud, see on patu maha jätnud.“ 1. Peetr. 4, 1. Opetaja Ekdard ütles: „Kiireim ratsanik, kes viib end täiuslikkusele, on kannatus.“ Joh, valu ja kannatuste mees, näitas end just selle läbi kui ustav usumees, kes kõik tänuks võttis oma Issanda käest. Ühe pimedalt siindunud nägema saamisel kirjutas kirjuri Zeesuselt: „Opetaja, kes on pattu teinud, see finane, või tema vanemad, et ta pime on siindunud?“ Zeesus vastas: „Ei, see finane pole pattu teinud, ega tema vanemad, vaid et Jumala teod temas pidid avalikuks saama.“ Joh. 9, 1—3. Ustav Kristuse järelekaia on kutsutud kannatamisele; tema on kutsutud kannatama ülekohut ilma, et ta ise teeks ülekohut, ja kannatama siidametunnistuse pärast; sest pimedus vihtab valgust ja mõllab selle vastu. Saadan on ikka see sama nagu aastatuhandete eest, ta püüab olla Jumala vastu ja hävitada Jumala tööd ja rahvast. „Kristuse järelekaiaile on armust antud Kristuse pärast, et teie ei pea mitte ükspäinis tema sisse uskuma, vaid ka tema pärast kannatama.“ Wilip. 1, 29. Kui apostleid efimeft korda nende usu pärast pekseti, läksid nad rõõmuga suurest kohtust ära, sest et neid oli väärt armatud Zeesuse nime pärast teotust kannatama. Ap. teg. 5, 40. 41.

Miks Jumal lubab kannatusi? Sest just nende läbi patune kannatusteel peab jõudma tagasi tema kui kogu õnnistuse allika juure ja teistele saab avalikuks, et Jumal pole kättemaksuhimuline ja werejanuline hirmuvalitseja, vaid armastuse, armu ja halastuse Jumal. Väga hea meelega tahaks saadan wiia meid küsimuse läbi, miks Jumal lubab kannatusi, õige usu teelt; kuid see ei õnnestu temal, kui meie tänulikult siidamest tuletame meele, mis Jumal oma armastuses juba on teinud patuse päästmiseks: nagu Kristus, tema ainusiindunud Poeg on tulnud maa peale, et otjida ja teha õndsaks, mis on kadunud; nagu ta on astunud välja patuste eest, nende asemel on kannatanud pilget,

teotust, kannatust ja surma, kuna tema siuitu, on kannanud karistust patuste eest ja meid oma kalli vere läbi lepitanud oma taevase isaga.

Kui meie teame, et patt on kogu maailma kannatuse põhjus, siis ärgem kaotagem enam palju aega patu päritolu otsimisega, vaid juhtigem filmad edasi, et õppida ikka paremini tundma seda, kes tahab, võib ja saab meid wabastada — Zeesust. „Et ma võiksin teda tunda ja tema ülestõusmise väge,“ ja et ma tema kannatamistest osa saaksin. . . Ei mitte, et ma oleksin seda ju kätte saanud, ehk et ma oleksin ju täiesti valmistatud, aga ma nõuan seda taga, kas ma võiksin seda kätte saada, mispärast Kristus Zeesus mind on kätte saanud. . . Ühe asja ütlen mina: Ma unustan ära, mis taga on, aga ma sirutan ennat senna poole, mis ees on. Mina kuulan etteseatud märgi poole, ülewise Jumala kutsumise võiduanni poole Kristuse Zeesuse sees.“ Wilip. 3, 10—14.

Tulgem kogu oma kannatusega Zeesuse juure. Igal ajal on temal lohutust murelikule hingele, nõu ja jõuga aitab ta neid, kes usaldavad teda ja viib nad kõrgele eesmärgile, võidule patu ja surma üle, igavesti jäävale kodumaale uuel maal.

„Ja ma nägin uut taevast ja uut maad. . . Ja ma kuulsin ühe suure hääle taevast ütlevat: „Waat, Jumala telf on inimeste juures ja tema tahab nende juures kui telgi sees elada ja nemad peavad tema rahvas olema, ja Jumal ise tahab nendega olla, nende Jumal. Ja Jumal tahab ära pühkida kõik weepisarak nende filmist.“ Ilm. 21, 1—4.

Daniel Gicher.

Kodufolde.

Ole wiisakas wanemate vastu.

Tuleb imestada, kui kiiresti inimeste ülalpidamine avaldab nende iseloomu, kui nendega kokku puutuda jeltskondlikes ruumides, wagunis või uulitsal. Sääli ilmneb, kas nende olek on sõbralik, kas nad teiste õigustega arvestavad, kas nad wiisakaid kombeid peavad või kas nad ainult iseeneesele mõtlewad, ainult iseeneesele elawad ja hoolitsewad.

Järgnen läbielu valgustab öeldut. Wanemale naisterahwale tuli kitjal teerajal vastu kolm hästi rietatud noormest. Nad olid umbes kakskümmend aastat wanad. Nad sammusid üksteise kõrval ja võtsid oma alla kogu teeraja laiuse. Mõlemal pool oli pind märg ja pehme, sest õõsel oli tugewasti jadanud. Kui nad naisterahwast möödusid, ükski

neist ei astunud kõrwale, ja nii oli võimatu neiljal inimejel jalgteele jääda. Tagajärg oli see, et wanake pidi astuma kõrwale märjale pinnale ja tema lugupidamine noormeesse vastu langes.

Soopis teijiti oleks olnud, kui need noored mehed oleksid wiisakalt terwitanud ja üks neist kõrwale astunud, et wanem naisterahwas oleks saanud oma puhtate kingadega mööda minna.

Lugeja teab kindlasti, millist rõõmu see talle walmistab, kui noorem temast uulitjal wiisakal toonil möödub. Niikohi tõuseb lugupeetawuse tunne asjaomase siidames, mis võib-olla terve eluaeg meele jääb. Mingei siindmuis wõi teatam oluford toob selle armsa mälestuse jälle filmi ette. Võib-olla kerkib ta iikfildafel waitfel õhtutunnil, wõi rafkel läbikatsumise filmapilgul mälestusse ja wähendab walu, waigistab rahutust, kaotab pimedust ja pakub lootust ja warju.

Sõnad ei suuda wäljendada jeda mõnujat tundmust, jeda ülendamat õrna rõõmu siidamele, mida pakub rahulik wiisakus. Säärane tegumuis võib küll meie ajal, kus igaiiks ainult ijeenelele mõtleb, liig waitlane paista, kuid millist kestwat wilja see siiski kannab! Millist jäädwat tulu see endas peidab!

Aga ma tahan siin eriti rääkida wiisakusest elatanute vastu. Paljud meist on märganud selle auilise wooruse täielikku puundumist. See paistab walufalt filma eriti noorrahwa juures. See on kurwastaw tundemärk; aga sellel peab olema ka jamalaadne põhjus. Kindlasti tuleb see hoolimatus wanemate kaswatuselt ja võib olla ka õpetajate poolt.

Räsuraaamatus, mis Israeli rahwale Siinai mäel anti, kuid mida kahjuks tänapäew nii wähe hinnatakse, leidub järgmine käsklus: „Ühe wana halli ees pead ja üles tõusma ja wanale au tegema.“ (3. Moj. 19, 32.)

Kui paljud noored mehed ja tiitarlapjed käiwad tänapäew selle kindla määruse järele? Kui paljud teawad üldse, et need sõnad Jumala Sõnas selgesti esile tulewad? See jumalik käskude ja korralduste kogu anti Israeli rahwale, et neid tõsta seltskondlikult, moraalselt ja waimelt kõrgele, ideaalsele eluwitfiele.

Lugupidamine ja wiisakus wanemate inimeste vastu annab noorte inimeste olekule erilise wõlu. Need ehivad kaela ja käsi enam kui kallistiwid. Need noored inimesed, kes wanemaile inimestele lugupidamist ja tähelepanu awaldawad, iikfkoif kui wilets on nende rietus, kui küürus nad käiwad, kui kortsus on nende nägu, kui hallid on nende juuksed, on Looja poolel, õigel ja kindlal poolel.

Mõeldagu sellele, et küürus kaha, kortsunud nägu ja hall juuks on murest, tööst ja waeuast teiste hääks, ja annab tunnistuse sellest, et elu on olnud ennaftalgaw ja aus ning seega austamise ja lugupidamise ära teeninud. Salomon kirjutab:

„Hallid juuksed on ilus kroon, mis õiguse tee päält leitakse.“ (Sp. j. 16, 31.)

Omas ametis on mul olnud palju juhujeid, näha noorte inimeste kaswatusel kodus ja koolis. Kahjuks pean ma ütleva, et ma mäletan wähe juhtumeid, kus see kohus wanemate vastu oleks noortele küllalt põhjalikult ja kindlasti selgitatud. Kui wanemad piisut rohkem selle üle järele mõtleksid, siis ei jätaiks nad mitte jeda püha kohust oma lastele meele wajutamata. Siis jaatks sel rõhuwal hädaajal nii mõnelgi kibestunud näol jälle näha piisut rõõmu ja lootust. Seepärast teie, noored inimesed, olge wiisakad wanade vastu!

G. S. A.

Suurim jõud.

Nähes kuidas elekter jalapärasel, nägemata mäel paneb liikuma juuri masinaid ja weab rafkeltkoor-matud waguneid, kuus ta walguna läbi õhu jähwatab, pannes wäriwema kogu ümbruse — usume võib-olla, et elekter ongi suurim jõud maailmas.

Kui omal ajal Napoleon astus ajaloo näitela-wale, laiutades oma wõimu ja autoriteedi peaaegu üle terve Euroopa, siis oldi kõikjal weendumuses, et too korjilane on juurem ja tugewam, jah, isegi wõitmata kangelane. Ent ometi ei osutunud ta selleks. Ta wõim warises kokku, ta ise wangistati ja jaadeti tiuhjale kaljusaarele, keset ääretut ookeani. Nii ei ole siis see juurim ega tugewam, kes teiste poolt aheldatakse, kes teistele peab alistuma. Seda võib öelda ka elektri kohta. Inimene on ta kinni piüidnud ja oma teenistusse rafendanud. Ta peab alluma inimwaimule ja tahtele.

Mis osutub siis juurimaks ja ületamatuks? Kas tahtejõud? Maailmas võib küll tahtejõu abil wõita juuri rafkusi ja tafistusi, aga kus on tarwis teostada wõi lõpetada midagi kõige waeuwalisemat ja rafkemat, seal ei jafku tahtejõust, seal peab nüüd inimest abistama see tõeliselt suurim jõud. Ja selleks juurimaks jõuks maailmas osutub k a n n a - t u s. Wiimase kaastegewusel on kerkinud kõikjale massiwjeid hiigelehitusi ja loodud imekspanemis-wäärjeid kunsttoid. Meile näib wähest nagu oleks need kõik walmunud nii lihtfalt, üheforraga, ent meie ei aimagi kui palju piiswust ja kannatust on need nõudnud ehitusmeistrelt ja kunstnikelt. Kui poleks neid julgustanud kannatus, oleks nad juba ammu wifanud tööriistad käest.

Ka kõik juuremad leidused ja maadeuastused wõlgnewad tänu kannatusele.

Meie kõik teame tänapäew, et maakera liigub ümber päikese, mitte aga wästupidi, nagu armati ja usuti wanasti. See, praegu nii lihtne tõsiast, nõudis aga omal ajal selle awastajalt, Koperni-kus elt, terve eluaja piiswat tööd ja kannatust. Ta wiibis wähest tundide ja isegi päewade wiisi mõne

astronoomilise arvestuse juures, et illes leida tehtud wiga.

Kui imelikult see ka kõlaks — aga kannatus avastas Ameerika, mida ei olnud mõinud ial teostada uudishimu ja rahaahnuks. — Kui Kolumbus oli purjetanud juba neli nädalat lääne juures ja ikka veel ei tulnud vastu maad, siis teeldusid ta hirmunud kaaslased — laewamehed edasi sõitma ja tahtsid ümber pöörata. Kolumbus aga aitas kannatus, aidates võita igasuguseid takistusi. Ta jäi kindlaks oma sihile ja purjetas kartmatult lääne poole, kuni lõpuks ühel hommikul kerkis filmapiirile roheline rannajoon ja kõlas mastikorwist rõõmuhüüd: maal!

Nagu elekter sünnitatakse selleks määratud ruumides (jõujaamades) ja saadetakse sealt laiali kogu ümbrusele valguseks ja jõuks, — nii ilmneb ka kannatus intensiivsemalt erilistes ruumides — haigetubades, kust ta laiali valgub hea eeskujuna ja tugewa jõuna, mis maailmas midagi suurt võib korda saata. „Saige, kes kannatlikult oma walu-dega mõitleb, teeb haigekambri pühapäevaks.“

„On olemas inimesi,“ ütles Goerster, „kel pole kunagi olnud igatjust kuningakrooni kanda, kuid ühtegi niisugust ei leidu wist, kes ei oleks sageli tunnud, kui halatsemisväärne ja wilets on inimene kannatusjeta — ja kes ei oleks soovimud olla kroonitud kannatusega.“

Minewiku ajalugu toob esile palju mehi, keda on ehtinud see suurim jõud ja ülim woorus — kannatus. Wiimase abiga on nad võitnud raskusi ja ületanud takistusi, on mõinud esineda taewase Kuninga wääriliste alamadena, elades ja teotledes alati kaasinimeste kasuks ja Jumala auks.

Üks neist juuruseist on Joosep. Ta lahutati juba warakult isakodust ja wiidi wangina Egiptusesse, kus tabasid teda juured raskused ja wintsutused. Ta heideti süütuks wanglasse, kuid ta kannatas waitides seda ülekohut, usaldades end Kõigeförgema hoolde, kes teda ka maha ei jätnud. Seal kerkib meie filmade ette ka Paulus, see tõsine kannatusproomide apostel. Ennastalgawalt töötades, ilmutas ta kõigiti oma juure Meistri ijeloomu, jäädes igas olukorras kannatlikuks. Sinnates eesmärgi juurust ja tähtsust tunnistab ta: „Mina arwan, et seejnatse aja kannatamised ei ole ühtegi wäärt au vastu, mis meile peab ilmutatama. (Rooma 8:18). Milline julgustaw eeskujul!

Kõige täiuslikumaks eeskujuks osutub aga Kristus — see tõeline armastuse ja kannatuse kehastus, „kes on risti kannatanud rõõmu eest, mis temale oli seatud ja ei pannud häbi miiski.“

Kannatusjeta ei oleks ial teostunud Kristuse sunastustöö ja terve inimjugu oleks kadumisele määratud. Siin võime weenduda, et kannatus on tõesti suurim jõud maailmas, mida ei või asendada ükski teine. Püha kiri kõneleb palju kannatusjett ja eriti kannatusjett „otjani“, mis kindlustab elu-

krooni. Kristus ise julgustab meid järgmiste sõnadega: „Ara kardada, mis ja pead kannatama... Ole ustaw surmani, siis tahan ma sulle elukrooni anda.“ (Jlm. 2:10).

Nagu nägime, edendas kannatus tähtsat osa minewiku usumeeste, apostlite ja eriti Kristuse elus. Kannatus peaks ehtima ka iga kristlast, sest see on jõud, mis aitab võita eluraskusi ja ületada takistusi, ta loob meile ilusama tulewiku ja kindlustab kord ka igawiku, sest „kes otjani jääb kannatama, see pääseb.“ (Matt. 24:13).

W. J.

Terwishoid.

Liiguta ennast?

Istuma eluviisi hädaohud.

W. Brehm.

Kui murde või mõne muu wigastuse läbi mõni inimene on kauemaks ajaks määratud liikumatusele, siis näeme peagi, et selle liikme lihasjed ja nende teowõime nõrgeneb. Teiselt poolt on tehtud kindlaks, et küllaldaste liigutustega harjumata noorjõduril raswakaotuse tagajärjel alguses wäheneb kehakaal, mis aga peagi uuesti tõusis teenistuse pingutuste läbi muuskliites suurenenud wereringwoolu tagajärjel. Alguses lõtv, siis aga tugew inimene!

Kogenud arstid toonitawad ikka jälle, et kardetud wesejoone lubjastumine ja sellega kaasas käiw eluliihenemine võib tekkida liikumispuuduse tagajärjel. Waewalt on waja juhtida tähelepanu spordi arendamisele mõlemast soost noorte ja wanade juures oma õnnistusriffa mõjuga. Rasulif ja kahjulif mõju asuwad lähestikku ja see tähendab tõstist hoiatust ülipingutuste eest, olgu sealjuures siis tegu lihtsa rändamisega, mägedesse ronimisega, ujumisega, jalgrattasõiduga, raskustetõstmisega või istuma eluviisi mõne muu parandusega.

Waadeldes istuma eluviisi hädaohu juures olewaid terwishikkeid, seisawad esikohal jüdamehaigused, eriti raudadetapja — tuisjoonte lubjastumine, klappidewead ja jüdamelihaste nõrkus oma alga-waist või kergesti wäljakannatatawaiist raskustest tekkivate olukorradega. Kui paljud jätawad siis jumalaga jalutuskäikudega ja kergele spotliste harjutustega, muutuwad mugawaks, tufuwad toas, kus nad tunnawad end hästi.

Ütelus „inimesed surewad ahju taga“, pole tihti sõnatõeks. Mõteldagu kurjale waheldusmõjule, et igast pingutusest loobunud jatkusid unustatud liigutuste wältimatu sunni alla. Siis kannatawad nad käge, ijegi kolmekordjett ja sagedasti on wahpeal häda suurenenud. Kuid peab tunnistama,

et ka kannatajate seas suureneb isikute arv, kes oma arstliste nõuandjatega ühel nõul olles võtavad liigutustööd, mis muidugi peab siindima tarvilise ettevaatusega, kui oma paranemise tähtsamat tegurit. Mõnepea kui tekiwad hädad, on olemas ületöötamise kahtlus ja liigutus peab katkestatama rahu läbi.

Järgmine istuva eluviisi hädasoht on haiglane kehakasnenemine, eriti aga rasvajuuda. Samale isikule on istuv eluviis hufatuseks, mille vastu mõitlemisel rasvahihamitav muuslitetöö sejab kaugel ees ebaõigest armastatud näljakuurist. Aga nii läbi neid muusliharjutusi ka tegelikult ja vastuvaidlematult, siis leiad kergendust!

Edasi tuleb waadelda kroonilist liigvereumatismi, uuristavat luumalu ja pikaldaste valudega liigvereumatismi. Mida seal on patustatud lihastelaitsuse läbi, on waewalt usutaw. Imestatav on siis jagedasti päästmine elufardetawast olukorrast warajalt algawa, ainetewahetust nõudwa liigutuse läbi, nii ebaameeldim, kui see ka alguses on kannatajale. Jkka jälle võib oma tuttawate ringkonnas panna tähele, kuidas aastate-pikkuse ületöetud toas ööbimise läbi tutjutakse esile abitu wigasus, kuid siiski wäljakannatatawate walude juures jõuab kõrgesse easjel!

Edasi võib juhkruhaigusele, weremaejusele ja nõrkade närwidega isikule soovitada **toa wahetust Jumala waba loodusega**. Ettevaatust peab aga igatahes pidama weremaejuse ja närwinõrkuse juures. Siin võib nimelt järst üleminek wäsitawatele jalutuskäikudele ja wabaharjutustele teha paranemise asemel kahju. Mitte puhata ega roostetada! Liigutus on kõik — ka inimese organismis.

Mitte kaldumus mugawusele, waid tahtetegevus kehaharjutustele peidab endas taju wanaduse ja terwise jaoks.

Piparmiint loodusliku rawiwahendina.

Johannes Hartig.

Kumuneli kõrwal tohiks küll piparmiint olla üks wähestest taimedest, millede õnnistusrikas mõju on üldiselt tuntud. Wiimastel aastatel on saanud teatawaks terve rida rawiwahendeid, kuid paljudel neist on ainult wabrikantide taskute täitmise otstarb, nii, et mõime ütelda, et oleme rawiwahendite uputuses. Sellewastu on aga piparmiint puhas looduse saawutis ja tema terwendaw mõju oli tuntud juba aastatuhandete eest. Loomulikult on kõigi meie arstirohu taimede mõju kaswanud ja täienenud teaduslikkude uurimiste läbi. Enam pole waja proowida, waid arstirohutaimede

tarwitamisel võib toetuda pika ja rikkaliku kogumise najale.

Piparmiindi ladinakeelne nimi on mentha piperita. Muinasjutu järele on ta taimeks muudetud nälineid. Piparmiint oli tuntud juba wanade kreeklaste ja roomlaste ajal. Tema terwendaw mõju kõrwal hinnati teda juba tookord toidulisandusena ja tarwitati teda mitmel wiisil sajanditel enne Kristust. Tuntud rooma arstid kirjutasid piparmiinti kõhulahtisuse isupuuduse ja muude maohädade vastu, eriti Plinius mainib alati tema isurawat mõju. Keskajal alid Saksamaal mungad tuntud rawikultuuri kandjatena ja nii kaswatati piparmiinti ka igalpool kloostris aedades.

Botaaniliselt kuulub piparmiint huulõieliste peresse. Tema lehed on mõlemalt poolt tihedalt kaetud karwakestega, mis sijaldawad eetrilist õli, mis anna ka aromaatsi ja tugewa lõhna, millest tunneme piparmiinti juba kaugelst. Destilleerimise teel võib lehtedest saada õli kätte ja esitada seda puhtal kujul. Piparmiindiõli sijaldab kuni 80 protsenti menthooli, mida tarwitatakse liidõõride, hambapastade, hambapulbrite, juumete, komposiitide j. n. e. walmistamisel. Mõhakaframpide, walupistede ja nõrgestatud mao puhul soovitab arst tänapäewal meeeldi piparmiinti. Seedimisriiete, puhutuste, närwilikkuse, oksenduste ja hüsteeriliste hoogude puhul pole tema tarwitamise tagajärg just nii wäga hea. Edasi mõjub piparmiinditee higiajawalt ja waluwaigistawalt. Peawalu võib jagedasti tekkida maotegewuse häiretest ja jarnasel korral teeb piparmiinditee imet. Sealjuures on piparmiindil siidantfinnitaw mõju. Edasi leiab piparmiint tarwitamist kompresside ja frampewaigistawate wannide puhul.

Saksamaal on peamised kaswatusalad Erfurti, Jena ja Ballenstedti lähedal, peale selle kultiweeritakse seda ka mitmel pool Wenemaal, Prantsusmaal, Inglismaal, Hiinas, Jaapanis kui ka ühendriiges; metifikult kaswab ta ka Lõuna-Ameerikas ja Austraalias.

Piparmiindi lehed, millede pealmine külk on wähe tumedam alumisest, tulewad korjata natukene enne õitsmisaega, siis on tema tarwitamisel suurim mõju. Neid peab kuivatama õhulisel kohas, kuid ei tohi asetada otse päikese kätte. Kultiveeritud taimedelt võetakse lehti mitu korda aastas. Kuivatamisel kaotawad lehed umbes 80 protsenti oma kaalust. Lehtede jämedalt lõikamisel on see kasu, et siis on kergem tunda ära wõltumisi ja war-te liandusi. Tassi tee peale arwatakse jõõgilusikatäis kuivatatud piparmiindlehti.

Et piparmiinditee on nii maitsev, on kindlasti olnud kasuks, et teda üldiselt armastatakse. Sellepärast võib ka rahwasuul olla teatawal määral õigus: iga haiguse vastu on ka rohi kaswanud.

Wäljaandja: „G. P. Adw. R. Eesti Siit“. Tellimised kui ka rahasaadetised saata Mary Saks'ale, Merepulestee 14-a, Tallinnas. Posti jooksew artwe nr. 192. Wastutaw toimetaja: M. Bärengrub, Merepulestee 14-a, Tallinnas. Abitoimetaja: E. Mägi.

Mitmesugust.

Rahvusvahelised surmatwabrifandid.

Riikidevaheline poliitiline teravus, kottulepete usaldamatus ja nõupidamiste nurjumine sunnib iga riiki wiimse võimaluseni relvastuma. Sõjamoonehaste äri õitseb ja areneb hoolimata igal pool ja alal walitsewast majanduskriisist. Tehased suurendavad produktiivsust ja lasewad välja relwi, mis kõik ära ostetakse. Relwade müük toimub ühel ajal nii endistele waenlastele kui praegustele wastastele. Relwawabrifantidel pole „isamaad“ ja nad on walmis warustama relwadega ükskõik keda, kui aga ostja hästi maksab.

Nii on relwatootlejad riigid ja teised ostjad riigid. Relwi tootlewad: Inglismaa, Ühendriigid, Itaalia, Prantsusmaa, Rootsi, Šweetsia, Tšehhoslowakkia. Ostavad — kõik teised riigid.

Päämisteks relwatootluse firmadeks on: Vickers-Armstrong (Inglismaa), Schneider, Darnes, Sautchis (Prantsusmaa), Fiat (Itaalia), Siderius (Hollandi), Solaire (Šweetsia), Vofars (Rootsi), Skoda (Tšehhoslowakkia). Igaiüks neist tehastest on kuulnud oma erialadega. Mõned neist on olnud warem kuuljad masinate tehased. Nii warustab Inglismaa Prantsusmaad kahurwäe tankidega; Sakjamaad uue kiirpiisiga, 75-mm väljakahuriga ja wiimisteldud kuulipildujaga; pääle selle weel teisi Euroopa, Ameerika ja Aasia riike igasuguse sõjavarustusega. Prantsusmaa saadab kahureid ja muid sõjatarbeid Hiinale, Jaapanile, Benemaale, Argentiinale jne. Tšehhoslowakkia tehased ei ole warustanud üksnes teatawaid Euroopa riike waid ka Lõuna-Ameerika riike nagu Boliwiat, Peruu, Ecuadorit, Brasiiliat, Uruguand ja ka Kauge-Ida riike. Relwade saadetiste kohta ühiskutesse riikidesse ei peeta ametlikku statistikat, waid need lähewad üldise nimetuse all „raud ja muu metallkaup“.

Suwitaw on märkida, et Sakja Krupi tehas

andis enne maailmasõda Inglismaale õiguse walmistada temalt patenteeritud kuulile ja sajad tuhanded sakja sõdurid langesid kuulidest, mille leiutajaks olnud nende omad suguwennad. Inglise laewastik kasutas optilisi instrumente, mis oli saadnud üles Sakja firma Zeiss. Türglased lasid Dardanellides inglasi „sumadanidega“, mis Vickersi firma oli neile müüinud.

45 riiki on kufutanud oma raha wäärtuse.

Kindlusetus majanduslikul alal peegeldub wastu ka selles tõsiasi, et 21. septembri 1931. a. Inglismaa eeskujul järele on 43 riiki kufutanud oma raha wäärtuse. Siit on 34 riiki, kes selle sammustunud, kuna teised 11 riiki kuuluvad tegelikult, kui mitte ametlikult, nende juure. Siin toome nende 34 riigi nimestiku: Inglismaa, Hispaania, Kreeka, Norra, Portugal, Rootsi, Soome, Taani, Jaapan, Briti-India, Malaka, Siiam, Argentiina, Boliwia, Brasiilia, Tšhiili, Kolumbia, Ecuador, Paraguay, Peruu, Uruguand, Mehhiko, Costa-Rica, Salvador, Austraalia, Uus-Meremaa, Egiptus, Palestiina, Põhja-Rodeesia, Lõuna-Rodeesia, Njassamaa, Mosambiik, Kanaada ja wiimaks Ühendriigid.

Maailmanfandid.

„Missionary Review of the World“ toob uusimate statistiliste andmete põhjal järgnewa kokkuvõtte maailma suuremate usundite kohta: Kriistlasi mitmeist usutunnistustist ühtekokku on 630 miljonit, juute 15 miljonit, muhameedlasi 240 miljonit, buddiste 130 miljonit, hindulasi 230 miljonit, konfutsiuslasi ja toaiste 350 miljonit, shintoiste 35 miljonit, animiste 135 miljonit, teisi koondisi 60 miljonit. Seega on kristlaste koguarw 630 miljonit mitte-kristlaste 1195 miljoni wastu.

„Meie Uja“ tellimise hind:

Aastas, postiga — Kr. 2.—. Poolaastas Kr. 1.10.
Uksik nr. 20 senti.

Tellida võib igast postiasutusest.